

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפאכע באקדע וואס ווארט פלאנען

גליון מס' 676

פרשת מקץ

ל' כסלו התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"ג שאול בן סלביה ע"ה | לע"ג שלמה יחיא בן שבה ע"ה | לע"ג יצחק בן מיטה אסתר ע"ה | לע"ג שמעון בן חביבה ע"ה | לע"ג רחל שנהו בת מנורה ע"ה

לע"ג מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים צוק"ל ומרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה צוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

זכרון - לתורה בלבד

סיפר הגאון רבי דוד יוסף בנו של רבינו צוק"ל:

כאשר אבא היה מתקשר אלי לקבוע עמי ללמוד עמו וכדומה, היה אבא פותח את פנקס הטלפונים ומחייג אלי.

כך נשנה הדבר כל פעם.

פעם אחת כאשר הגעתי לביתו ראיתי את אמא ע"ה צוחקת ושואלת אותו: הרב עובדיה, [כך הייתה הרבנית ע"ה פונה לרבינו - "הרב עובדיה"] מדוע כל פעם אתה צריך לעיין בפנקס ולחייג לדוד, הרי אתה יודע כל כך הרבה ספרים בעל פה, ואילו מספר טלפון רגיל של בנך אינך יודע עד שכל פעם הנך צריך לחפש בפנקס?

"אני נזכר" אומר הגר"ד, "איך שאבא צחק וענה לה שמהיום, הוא יזכור את המספר שלי.

וכך פתח על אתר את הפנקס והחל לחזור על המספר שלי לפחות עשרים פעם!

אולם למחרת הוא שכח את המספר, ונאלץ לפתוח את הפנקס ולחייג אלי.

כששאלתי את אבא על זה הוא ענה: שדבר חשוב כמו התורה הקדושה הרי הוא זוכר זאת בקריאה אחת דפים על גבי דפים בעל פה, אולם דבר שלא מעניין אותו כמו מספר טל' הרי גם אם יחזור על כך עשרות פעמים למחרת הוא שוכח זאת.

וברצוני להוסיף לכם שגם את מספר הטלפון בביתו הוא לא ידע", מסיים רבי דוד.

גם אני שמעתי במהלך השבעה מכמה וכמה רבנים שהיו אצל הרב בביתו בזמן שהרבנית ע"ה הייתה בחיים, ובסיום הפגישה עם רבינו, פעמים שרבינו ביקש אותם לעדכנו איך נפל דבר בעניין שיעץ להם וכדו' ולא היה יודע לומר להם המספר שלו בבית, והיה פונה אל הרבנית, ואומר לה: מה המספר שלנו. כל פעם מחדש.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

מכרז מטעם הסנהדרין...

הבה נתאר לעצמנו - בתור תרגיל מחשבתי גרידא - שאנו חיים לפני כאלפיים ומאתיים שנה, קמים בבוקר והולכים לתפילה, ועוצרים לפני מודעת רחוב גדולה: "הודעה מטעם הסנהדרין!" - אשתקד זכינו לראות עין בעין ניסים גלויים, כאשר קומץ לוחמים חירף נפשו על קדושת ה' ושמירת המצוות והביס את מאות אלפי לוחמי האימפריה היוונית הגדולה. חיבת ה' אלינו הומחשה כאשר פך השמן שנמצא, והיה בו שמן ליום אחד, הספיק לשמונה ימים. חכמי הסנהדרין החליטו לציין את המאורע לדורות. הציבור מתבקש להציע הצעות, כיצד לציין זאת. איך לחוג את ימי החנוכה - זה שמו של המועד החדש". מובן, שמודעה כזו היתה מעוררת הדים! הכל היו מביעים את דעתם, ואף לנו דעה משלנו.

ובכן, מה דעתכם? הבה נתבונן סביב, ונראה איך נוהגים לציין עצמאות או יום מהפכה. יש הזוכרים את המצעד הצבאי ברחוב אלנבי בתל אביב. איך אנשים לנו על המדרכות כדי לתפוש מקום טוב. איך הריעו לשרמנים, וזרקו פרחים על החיילים. יש הזוכרים את במוות הבידור. במוסקבה צעד הצבא האדום, ובניו יורק שואג ההמון ומפריח בלונים, וזיקוקים מרשתים את השמים.

הצד השווה בכל אלו: הקרנת עוצמה, התכנסות המונים, הפגנת כח, רושם אדיר. גם העולם העתיק חווה חוויות אלו, ידע סוד זה. באיצטדיונים היוונים, ובקולוסיאום הרומאי, ולהבדיל אין סוף הבדלות, מעמד "הקהל" בו התכנס כל העם, אנשים נשים וטף, לשמוע את המלך קורא בספר "דברים" במוצאי כל שנת שמיטה.

ולמעשה, מה קבעו חז"ל. כיצד מצאו לנכון לציין את המאורע, לקבוע את צביון ימי החנוכה? לא בכנסים המוניים, לא במעמדים מרשימים. אפילו לא בהתכנסות בבתי הכנסת לקריאת מגילה. במה? בהדלקת נר פעוט, בתחילת הלילה, לחצי שעה, ודי... והמהדרין, שירצו לציין יותר, לפעול יותר לפירסום הנס - כלום ייצאו לרחובות, יתכנסו להפגנה אדירה? לא ולא! רצונכם להיות מן המהדרין - הוסיפו עוד כמה נרות...

יש כאן מסר, כה ברור וחד: רצונכם לדעת איך מנצחים את היוונים, וחשוב לא פחות: את המתיוונים? "לא ברעש ה'"! לא באמצעים בומבסטיים, דרסטיים. לא להרשים ולא להפעים. "מצות נר חנוכה - נר איש וביתו". יעמוד כל אחד בקרב משפחתו, בגיבושה ועיצובה. יפקח על ילדיו, יגונן עליהם מפני הרחוב, אווירתו וסכנותיו. ישלח אותם לבית ספר שילמדם לכבד את המורשת, להכירה ולהוקירה. לכבד הורים ולשמור על נימוסים נאים ולשון נקיה. ישגיח שיתחברו עם חברים טובים, שיתרחקו מחברה רעה שמכלה כל חלקה טובה בנפש הנער.

מי שיפעל כך - יצליח, ויגדל משפחה לתפארת, לרוב נחת ושמחה עד בלי די! הפועל כך, מנצח את היוונים!

בדרך זו פעל מתתיהו הכהן החשמונאי, כשהיוונים שלטו בארץ. הוא גיבש את משפחתו בתנאים נוראיים, תנאי דיכוי וגזירות שמד, והצליח לגדל חמישה בנים שנענו כאיש אחד לקריאתו "מי לה' אלי", פתחו במרד שנראה כחסר סיכוי, זכו לניסים גלויים, והיו - כל אחד בתורה - לנשיאי ישראל, למלכים במלכות התורה שהקימו!

זהו לקח החנוכה, והוא מהווה הכוונה ואיתות לכולנו: בראש ובראשונה לבצר את הבית, את התא המשפחתי, את חינוך הבנים. ואם מכל בית יבקע אור החנוכה - תאיר כל הארץ באור ה'!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

ימים נשגבים

אחד מזקני המשגיחים עמד על הבימה באחד מבתי הכנסת המרכזיים בבני ברק, נתן דפיקה חזקה על הסטנדר שלפניו, ואמר: 'הלב נחמץ לראות כיצד רבים מאתנו מחמיצים את ימי החנוכה, ולא מנצלים אותם כראוי. חבל, חבל', אמר בקול רועד.

מאות בני התורה שבאו לשמוע את השיחה היו בטוחים שהמשגיח ידבר עתה על שגב-קדושתם של ימי החנוכה, על המעלות הנאדרות-בקודש שאפשר להשיג בהם, ויתמקד בדברי הספרים-הקדושים המטפסים מעלה-מעלה בדברי ימי החנוכה, ויביא בפניהם מאמרים עילאיים, נישאים ומרוממים, המשרטטים את הספירות העליונות של שמונת הימים.

מה התפלאו כולם לשמוע שמפיו של המשגיח, אחד המשפיעים ובעלי-המוסר הגדולים של ציבור בני התורה בארץ ובעולם, יוצאות רק שתי מלים, והוא חוזר עליהן שוב ושוב:

להודות ולהלל.

ושוב להודות ולהלל, ושוב להודות ולהלל. ושוב. ושוב. משימה אחת ויחידה מוטלת עלינו בימים אלה.

יש מועדים וימים טובים שלא כל-כך פשוט לקלוט ולהבין את המסר שלהם ואת צורת ה'עבודה' המוטמנת בתוך ה'אירועים' המלווים אותם. אבל חנוכה?! – זעק המשגיח; הרי הבשורה היוצאת מהימים הקדושים הללו היא כל-כך פשוטה!

להודות ולהלל!

זה הכל.

לעמוד לפני השם יתברך, באיזה מצב שאנחנו נמצאים, באיזו דרגה שאנחנו עומדים, ולהודות לו על כל מה שעשה, עושה ויעשה עבורנו! פשוט ללכת שמונה ימים ולקפץ מתוך רגשי הודיה ושמחה; להרהר בטובות הגדולות שאנחנו מקבלים מאבינו שבשמים, ולהודות לו על כך. לפני החנוכה, יעץ המשגיח, אפשר לכתוב על דף קטן את הטובות העיקריות שהתענגנו מהן בתקופה האחרונה, ובהתקדש עלינו ימי החנוכה להוציא את הדף מהכיס, ולהיזכר שוב ושוב בטובות הללו, ולהודות על התמיכה הגדולה שהעניקו לנו טובות אלו שקיבלנו מהשם יתברך, ועל ה'חזות-ההקלה ותחושות-האופור' שהיו לנו כתוצאה מכך.

ומרוב שאנחנו רוצים לעלות ולהתעלות בימים אלה, מתעקלת ומתפתלת לה הרגשת-ההודיה הפשוטה שבלב, שהיא-היא עיצומם של ימי החנוכה. המשגיח הדגיש בדבריו שהוא אינו מדבר על אלה המצויים ברמה רוחנית נמוכה, שההווה היחידה שלהם בימי החנוכה מתמקדת ב...סופגניה טעימה, ואולי קצת יותר גבוה – כאשר הם מעבירים את הזמן באיזושהי מסיבה של חברים, או כינוס של בני המשפחה, שגם אם לא צריך לזלזל באירועים אלה, אבל לא בכך מתחילים-ומסתיימים שמונת ימי החנוכה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

שמונה צדורות של מטבעות

ידועה קושיית מרן ה"בית יוסף": מדוע קבעו חכמים לדורות שמונה ימים לזכר הנס, והלא בפך השמן הטהור היה שמן כדי להדליק יום אחד ואם כן הנס הוא רק שבעה ימים?

תירוץ נאה הביא בספר "קומץ המנחה" בדרך משל:

סוחר אחד נסע אל היריד והיו עמו שמונה צדורות של מטבעות זהב, כדי לסחור ולקנות.

בהיותו בדרך התנפלו שודדים על העגלה שבה נסע ושדדו ממנו את כספו, אולם צרור אחד נפל אל מאחורי מקום מושבו, והשודדים לא השגיחו בו והניחוהו במקומו.

כאשר הגיע הסוחר אל מקום ישוב, שכר פרשים אמיצים שירדפו אחרי השודדים וישיבו לו את הגזילה. ועוד הוסיף הסוחר ונדד כי אם יהיה ה' בעזרו והכסף יושב אליו, יתן ממנו מעשר לצדקה.

ואכן השיגו הפרשים עזי הנפש את השודדים ולאחר קרב קצר הכניעו אותם ונטלו מהם את כל שללם.

מיהרו הפרשים והשיבו את הגזלה לבעליה. קיים הסוחר את נדרו ומיהר להפריש מעשר לצדקה, אלא שהתגלע ויכוח בינו לבין גבאי הצדקה, הסוחר טען כי עליו להפריש מעשר רק משבעת הצדורות שנגנבו ממנו, ולא מן הצרור השמיני שנשאר ברשותו, ואילו גבאי הצדקה טענו כי עליו להפריש מעשר מכל שמונת הצדורות, ובפרט מן הצרור השמיני, שהרי אילו לא היה נשאר בידו מאומה לא היה יכול לשכור פרשים שישבו לו את הגזילה ולא היה נותר ממנו מאומה...

כן הוא גם הנמשל:

נס גדול אירע לאבותינו, שהיוונים פשטו בכל בית המקדש וטימאוהו ואילו פך שמן קטן נותר בטהרתו, אלמלא כן, לא היה שמן כלל כדי שיחול בו הנס ויאירו הנרות שמונת הימים. לזכר הנס הזה שגרם אחר כך לניסים האחרים כללו חז"ל גם את היום הראשון במנין ימי החנוכה.

בית דינם של חשמונאים

באחד מימי החנוכה נסע הצדיק, רבי אלימלך שפירא מדינוב אל רבו החוזה מלובלין.

בהיותו בדרך הרהר רבי צבי אלימלך לעצמו: מדוע בימי החנוכה אני מרגיש התרוממות רוח וקדושה? הרי לא יתכן שהנני מצאצאיהם של החשמונאים, יוחנן כהן גדול ובניו, שהרי איני כהן, אם כן מה פשר הדבר? לבסוף החליט כי כאשר יגיע אל רבו הגדול ישאל אותו את הדבר. כאשר הגיע אל ביתו של ה"חוזה" נכנס אל הקודש פנימה – עוד בטרם הספיק לפצות פה אמר לו ה"חוזה": פשר התרוממות הרוח והקדושה המיוחדת שאתה חש בימי החנוכה הם משום שהנך צאצא של בני שבט יששכר, ומן הסתם, שימשת בתקופת נס החנוכה בבית דינם של החשמונאים!

כעבור זמן לא רב חיבר רבי צבי אלימלך את ספרו הגדול, ומשום אותו מעשה שאירע לו בימי החנוכה בבית ה"חוזה" קרא לספר "בני יששכר"!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

חנוכה

חג החינוך (ב)

גם כיום אנו מתמודדים עם אין

ספור אתגרים. יש היום סחף טכנולוגי, סחף השקפתי, ישנם הרבה לבושים כמונו אבל בהשקפותיהם רחוקים מאוד מאתנו, לבושים הם ככעננים ומדברים כעמלקים. ידוע בשם גדולים שאמרו, כי למרות שבכל הנוגע ל'עשה טוב' אנו רחוקים מאד מדורות קודמים, הרי שמה שקשור ל'סור מרע' אנו גדולים מאד, אנו מתמודדים עם ניסיונות, פיתויים ואתגרים שלא שיערום אבותינו! ומי שרוצה להיות מהטהורים ומהמעטים, חייב ללמוד מיוחנן כהן גדול ולדעת שיש לנו את עיני העדה שהם קובעים מה מותר ומה אסור, מה כשר ומה טרף, ואם הם קבעו שמכשיר זה או אחר טרף - זה מה שקובע לנו. אם הם פסקו שלכאן הולכים ולשם לא, ואת זה לובשים וזה לא, אזי למרות הדעות האישיות ולמרות כל הטענות שבעולם, מצייתים. עלינו לזכור שגם כשיוחנן כהן גדול יצא למלחמה, היו רבים שאמרו, מה רע בקצת ספורט,

למה להיות קיצוניים כל כך? קצת תרבות לא תזיק, ובכלל מה יקרה אם נשנה קצת מהמסורת... לא היה מובן לכולם שכאן טמון אסון לכל קיום התורה. רק יוחנן כהן גדול שלא רצה להבין ונשאר צמוד לדעת תורה הוא זה שנלחם וניצח.

נקודה נוספת: כשיצא יוחנן למלחמה לא היה לו שום סיכוי לנצח, הוא היה מושא לצחוק. כמה יהודים נלחמים מול מעצמה? זה כמו שהיום יכריז מושב בצפון מלחמה נגד ארצות הברית... אבל הסוף ידוע לכולנו, ברגע שהוא עשה את מה שבידו, עזרו לו מלמעלה ונפלו רבים ביד מעטים. גם כיום נראה לפעמים שאנו נלחמים נגד כל העולם, נגד כל הקדמה, הרבה חושבים האם יש סיכוי שקומץ יראים ושלמים יכלו לכל מעצמות התקשורת? האם שייך להתמודד עם כל עוצמות הטכנולוגיה? האם שייך בכלל לנצח במאבק?! התשובה היא כן, זה שייך וזה אפשרי! אם נעשה את מה שבידינו הקב"ה יעשה את שלו. פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. איך? אנחנו לא יודעים, אבל גם יוחנן כהן גדול לא ידע איך והאם הוא בכלל ניצח... כך מחנכים דור, מצייתים גם כשלא מבינים, מצייתים גם כשה נראה מלחמה אבודה מראש...